

Предавање првог потпредседника Владе Србије и министра спољних послова Ивице Дачића полазницима Дипломатске академије Министарства спољних послова на тему „Битни циљеви и основни приоритети спољне политике Републике Србије“:

„Драги полазници,
Поштоване колеге,

Велико ми је задовољство да вам се обратим као полазницима који су већ одслушали велики број предавања актуелног Програма Дипломатске академије. Уверен сам да ће управо знање које сте већ стекли допринети бољем разумевању битних циљева и основних приоритета спољне политике наше земље. За Министарство спољних послова и мене лично очување континуитета у организацији стручног усавршавања за послове у области међународне сарадње је од великог значаја. Зато увек истичем да су овакви догађаји веома пријатна дужност и изнова се радујем прилици да вам пожелим угодан боравак на Дипломатској академији, као генерацији коју поново чине не само запослени у Министарству спољних послова, већ и представници државних органа и јавних институција Републике Србије.

Уз подсећање на спољнополитичке циљеве, покушаћу укратко и уопштено да илуструјем међународне околности у којима се наша земља налази. Савремени међународни контекст обележен је непрестаним низом драматичних догађаја, чије безбедносне изазове и претње једна земља, у околностима као што је наша, мора да предвиђа са посебном озбиљношћу и историјском одговорношћу. Такве претње и изазови не тичу се више само појединачних држава као актера међународног система, већ превазилазе оквире региона и континената. Зато више него икада постаје императив да се на свим нивоима размењују информације, остварује сарадња и пружа узајамна подршка ради проналажења одговора на постојеће, али и на антиципиране изазове и претње. Србија је у добу глобалне међузависности опредељена да, пре свега, у сарадњи са непосредним окружењем и широм међународном заједницом, пружи што значајнији допринос у борби против тероризма, организованог криминала, сајбер и хибридних претњи, пролиферације оружја, илегалних миграција, трговине људима и других могућих изазова.

{youtube}UFZZj730nTk{/youtube}

Ипак, као наш приоритет, и даље остају спољнополитички циљеви које стално наглашавамо, и које би сви ви требало да знате у сваком тренутку: на првом месту, то је очување територијалног интегритета и суверенитета у чему је посебно важно питање Косова и Метохије, затим развијање односа и интензивније економско повезивање са најугицајнијим земљама, активан допринос раду најзначајнијих међународних организација, унапређење односа са суседима и регионалне сарадње, али и наставак преговора о чланству у Европској унији, упркос околностима у којима се она налази. Неопходно је имати у виду да се наши спољнополитички приоритети, као и активности у испуњавању наших циљева, често међусобно прожимају.

У тим нашим настојањима, две су основне премисе на којима се заснива спољна политика Србије – принципијелност и руковођење суштинским вредностима које су у темељу цивилизацијских достигнућа којима тежимо. Принципијелност у међународним односима доживљавамо тако што, на пример, сматрамо неприхватљивим позив упућен Србији да одустане од кампање повлачења признања независности Косова, док се истовремено врши утицај на земље које Косово нису признале да то учине. Наш повећани сензибилитет за вредности у спољнополитичком оријентисању, као што су поштовање међународног права, начела суверене једнакости и неповредивости територијалног интегритета, развој демократије и владавине права, повезан је са искуствима из недавне прошлости и изазовима са којима се наша земља сусретала током претходних деценија. Неопходно је нагласити да је Србија данас на добром путу, управо захваљујући својој активној спољној политици и стратешким изборима које је последњих година направила, упркос свим проблемима са којима се и даље суочава.

Поштовани полазници,
Косово и Метохија је питање од највишег националног интереса, наша приоритетна унутрашња и спољнополитичка тема, али истовремени и највећи политичко-безбедносни изазов. Опстанак и заштита Срба на Косову и Метохији је наш важан, дугорочни циљ, али и један од основних мотива за нашу посвећеност дијалогу са Приштином. Постизање компромисног решења за питање Косова и Метохије видимо као једини исправни исход процеса нормализације односа, који може бити одржив на дужи рок. Увек смо се противили политици свршеног чина и наметања решења, која само могу да нас удаље од примењивих договора и која са собом носе потенцијал за додатну дестабилизацију региона.

Желео бих да истакнем да резултати које смо постигли у настојању да што већем броју држава објаснимо и приближимо нашу позицију да питање Косова и Метохије није дефинитивно решено, представљају један од најзначајнијих спољнополитичких успеха Србије у претходном периоду. Процес повлачења и замрзавања признања једнострано проглашене независности Косова је неумитан, до сада је 18 земаља то учинило, а кључно је што су поједине државе уважиле наше аргументе подржавајући став Београда да је једино компромис право решење, одрживо на дужи рок.

Неопходно је да имате у виду да се дипломатска вештина не огледа само у покушајима приближавања наших ставова и позиција оним државама са којима постоји

размимоилажење, већ и у очувању и унапређивању веома добрих односа са оним земљама са којима смо успоставили стратешка партнерства попут Руске Федерације. Билатерална и мултилатерална подршка територијалном интегритету Србије, обogaћена је сарадњом у привредној, енергетској, културној, научној и другим областима. Поред посете председника Путина нашој земљи у јануару 2019. године, прошлу годину обележило је и потписивање Споразума о слободној трговини између Србије и Евроазијске економске уније, што нашој привреди отвара тржиште од 185 милиона људи.

Стратешко партнерство и међусобна подршка у питањима од кључног интереса, присутно је и у односима Србије и Народне Републике Кине. Србија је тренутно земља са највише заједничких пројеката у централној и источној Европи, што је резултат подршке и укључености у велику међународну иницијативу „Појас и пут“ кинеског председника Си Ђинпинга, који ће у другој половини 2020. године по други пут посетити нашу земљу. Кинеске фирме су водећи инфраструктурни извођачи у Србији, што директно доприноси већем степену повезаности у региону и бољим условима за стране инвестиције.

У односима са Сједињеним Америчким Државама, Србија је поуздан и одговоран партнер, дубоко свесна различитости ставова у решавању косовског питања, са жељом да се односи унапређују у свим областима и на свим нивоима. Интензивирање политичког дијалога већ даје одређене резултате, развијају се односи на економском пољу, али и војна сарадња. Председник Вучић је недавно имао веома успешну билатералну посету Вашингтону, а и даље је актуелан позив председнику Трампу да посети Србију. Такође, почетком марта ове године, председник Вучић је, као први шеф државе са Балкана, учествовао на годишњој конференцији Америчко-израелског савета за јавне послове. Актуелна борба за сваки глас подршке нашем становишту у решавању питања Косова и Метохије, чини посебно значајним сарадњу са афричким, латиноамеричким и азијским државама, од којих је већина на истоветним позицијама као и Србија када је реч о реафирмацији значаја међународног права.

Своју посвећеност јачању односа са Африком, Србија је симболично изразила званичним одређивањем 25. маја као "Дана пријатељства са народима Африке", који ћемо обележавати сваке године. Оријентисани смо на јачање не само билатералних односа, већ и сарадње са Афричком унијом. Са пажњом пратимо и ситуацију на Блиском истоку, градећи партнерске односе са свим земљама тог региона, не сврставајући се у актуелним сукобима и неспоразумима ни на једну страну. Интензивирамо, такође, наше билатералне односе са земљама Латинске Америке.

Важно је имати у виду да је некадашњи „трећи пут“ Југославије и водећа улога у Покрету несврстаних земаља, данас спољнополитички капитал Србије у борби за очување наше територијалне целовитости, јер је већина тих држава схватила погубност одустајања од принципијелности у међународним односима. У том смислу, Србија придаје велики значај развоју свестране сарадње са тим традиционалним пријатељима, нарочито обнављању економске сарадње и привлачењу инвестиција, јер су те државе, међу којима и чланице БРИКС-а, данас један од мотора светске привреде. Сећање на некадашњу водећу улогу Југославије у Покрету несврстаних земаља, чини да значајан број ових држава прати и уважава актуелну позицију Србије у борби за територијални интегритет и глобални

повратак међународном праву.

У многим приликама истичем да је веома значајно да Србија буде активна и у обнављању веза и дијалога са многим земљама са којима у дужем периоду нисмо имали контакте. Истовремено, залажемо се и за успостављање дипломатских односа са оним малобројним државама са којима то до сада није учињено.

Разматрање мултилатералних напора наше дипломатије у остваривању спољнополитичких циљева у оквиру система УН и других међународних организација, можда би нам одузело и највише простора. Министарство спољних послова континуирано предузима интензивне и свеобухватне дипломатске активности с циљем очувања и заштите територијалног интегритета и суверенитета Србије, односно спречавања и оспоравања пријема „Косова“ у међународне организације и специјализоване агенције, као што су Интерпол, Унеско, Светска царинска организација, Европска радиодифузна унија, Интра-европска организација пореских администрација и многе друге.

Са становишта очувања нашег суверенитета и територијалног интегритета, за нас су посебно важне Уједињене нације, где се на основу Резолуције 1244 одржавају седнице Савета безбедности на којима Генерални секретар Уједињених нација подноси извештај о раду УНМИК, а на којима званичници Србије активно учествују. Веома је важно да ово тело и даље континуирано расправља о извештајима генералног секретара Уједињених нација о ситуацији на Косову и Метохији и раду УНМИК, како би Савет безбедности и међународна заједница били редовно и транспарентно информисани о стању на терену, посебно у погледу људских права у Покрајини, положаја Срба и другог неалбанског становништва, владавине права, заштите културног и верског наслеђа. Седнице представљају прилику да Србија изнесе своју оцену о ситуацији на Косову и Метохији и укаже на активности привремених институција у Приштини које представљају грубо кршење Резолуције 1244, као и постигнутих договора, односно угрожавају међународни мир и безбедност.

Као активна и посвећена чланица организације Уједињених нација за образовање, науку и културу (УНЕСКО), Србија је последњих година била ангажована на промоцији приоритетних питања од националног интереса. Упркос чињеници да су представници привремених институција на Косову и Метохији одлучили да у 2017. и 2019. години одустану од подношења захтева за чланство у Унеску, може се очекивати да ће Приштина наставити са таквим покушајима. За Београд је овакав приступ неприхватљив, између осталог, и зато што се тиме политизује рад организације, поларизује чланство и ствара атмосфера затегнутости и конфронтације.

Наше активности на мултилатералном плану, наравно, не подразумевају само нашу борбу против покушаја Приштине да постану чланица УНЕСК-а, Интерпола и других међународних организација, већ обухватају и наше редовне активности у области заштите људских права, хуманитарних питања, демократије и владавине права. Поменућу и то да је Министарство спољних послова, у сарадњи са осталим ресорима Владе, веома ангажовано на плану промоције економских потенцијала земље и унапређења наше сарадње са међународним струковним организацијама и организацијама економског

карактера.

Поред Уједињених нација, Србија активно учествује и раду ОЕБС-а, којим је успешно председавала током, 2015. године. Присутни смо у све три димензије – војнополитичкој, економско-еколошкој и људској, као и у Парламентарној скупштини ОЕБС.

Такође, Србија је активна чланица Савета Европе, а наша сарадња са овом организацијом посебно је значајна у контексту европских интеграција Србије, имајући у виду да активности Савета Европе почивају и на тзв. Копенхашким критеријумима – у погледу стабилности институција, владавине права, људских права и поштовања заштите националних мањина. Наша земља се и даље бави решавањем избегличког питања у оквиру Регионалног Сарајевског процеса и Београдске министарске декларације који представљају платформу за сарадњу Босне и Херцеговине, Хрватске, Црне Горе и Србије по питању решавања проблема избеглица и расељених лица услед рата на простору бивше Југославије 1991-1995 године.

Желео бих да истакнем да Србија даје подршку и напорима међународне заједнице у превазилажењу последица миграција становништва, као глобалног хуманитарног проблема. Наш допринос на пружању помоћи свим избеглим и расељеним лицима на нашој територији представља потврду континуираних залагања за доследну заштиту свих присилно расељених лица. Процењује се да је у Србији тренутно око 6.000 миграната. Веома мали број лица је тражио азил, с обзиром да су западноевропске земље њихова крајња дестинација. Иако је у основи транзитна земља, Србија испуњава све стандарде у погледу заштите права избеглица и миграната, поштујући принципе заштите људских права, норме и начела међународног права, узимајући у обзир узроке мобилности и миграционих таласа. Делегација Србије је учествовала на Међународној конференцији у Маракешу 10-11. децембра 2018. године на којој је усвојен Глобални споразум („Компакт“) о безбедним и уређеним миграцијама. Србија подржава међународне напоре за решење питања миграција и Глобални споразум у оквиру Уједињених нација, који може допринети решавању мигрантског питања на организован, структурисан и предвидљив начин, а у складу са националном законском регулативом у овој области.

Поред свега што сам до сада поменуо, посебно бих желео да истакнем активан допринос Србије у успостављању и очувању светског мира учешћем у међународним мисијама. Србија је активан контрибутор мултинационалних мисија и операција Европске уније, али и Уједињених нација. Према последњој листи Уједињених нација Србија се налази на 49. месту од 122 земље, односно на 9. месту од свих европских земаља када су у питању контрибуције у УН мисијама. Уколико посматрамо контрибуције у односу на број становника, Србија је трећи највећи контрибутор у Европи и први контрибутор у региону Западног Балкана и Југоисточне Европе. И на тај начин, Србија показује да се поред снажног залагања за конструктиван дијалог у решавању отворених питања, позиционира као фактор стабилности, извозник безбедности, део решења, а никако проблема.

Један од наших кључних спољнополитичких приоритета је и очување регионалног мира и стабилности, као основне претпоставке за сваку врсту напретка и просперитета. Из тих разлога спроводимо политику регионалне сарадње, свестраног дијалога у решавању

отворених питања, истовремено јачајући економију и перспективе својих грађана. Настојимо да будемо окренути ка будућности, економском и сваком другом развоју. Истовремено, не заборављамо лекције из прошлости које треба да буду опомена не само региону, већ и утицајним факторима изван њега.

Србија доприноси безбедности и стабилности региона и свеобухватним унутрашњим реформама које спроводи, резултатима на јачању домаће економије, као и унапређењем услова пословања у читавом региону. Континуирано покрећемо теме за будућност које су од интереса за целину региона, како би он био што привлачнији за улагања и раст трговинске размене уз истрајавање на пројектима који превазилазе националне границе и представљају залог за будућност. На овим линијама је и иницијатива о успостављању тзв. регионалног „мини Шенгена“, са циљем стварања услова за бржи проток људи и капитала, а самим тим и напретка и јачања стабилности Западног Балкана, с обзиром да питање повезивања мора да надвлада питања раздвајања.

Одлучност Србије да истраје на путу придруживања Европској унији, као заједници вредности, у великој мери је прожета надом да ће бити очуване управо основна начела на којима је овај мировни пројекат и формиран. Србија је од 2014. отворила 18 од 35 преговарачких поглавља, а доставила је и преговарачке позиције за још 5 поглавља. Последње отворено поглавље – број 4 из децембра 2019. године, охрабрење је не само за Србију, већ и за читав регион, имајући у виду постојећу успорену динамику процеса придруживања земаља Западног Балкана. У вези са деликатним питањем посвећености Србије сарадњи са Европском унијом у области спољне и безбедносне политике, поменућу да смо у 2019. години примили 95 позива за придруживање, а придружили смо се 56 пута (58,95%). У 2020. години, Србија је примила 9 позива, а придружила се 6 пута (66,67%). У околностима обновљене мигрантске кризе, посебно истичем да је Србија препозната као поуздан партнер Европске уније у борби против нерегуларних миграција, а поступање Србије током мигрантске кризе оцењено је као одговорно, хумано и солидарно.

За нашу земљу је веома важно очување перспективе чланства у ЕУ читавог нашег региона, јер је то најбоља гаранција достизања трајне регионалне стабилности. Ово је основни разлог што Србија снажно подржава европске аспирације својих суседа, уз симпатије за напредак који они постигну. Важно је и да сви облици регионалне сарадње, укључујући „Берлински процес“, у нашој перцепцији нису замена за процес интеграција Србије у ЕУ, већ су му комплементарни.

Драги полазници генерације 2019/2020,

Дипломатија није посао којим се може бавити свако, упркос увреженом мишљењем да је реч о лаком, угодном и безбрижном животу, са много пријема, путовања и службовања по далеким и егзотичним земљама. Имали сте прилику да у претходних неколико месеци, током слушања програма на Дипломатској академији, и сами наслутите шта би могао бити први услов за бављење дипломатским позивом. Док сте испуњавали обавезе на Дипломатској академији, похађали предавања и припремали испите, ви сте постепено добијали све одговорније задатке и на вашим радним местима. У том напору, вероватно

сте схватили да први услов, чијим испуњавањем се препознаје не само прави дипломата, већ и пожељан државни службеник, јесте спремност да се лични интереси непрестано усклађују са одговором на питање – како најбоље могу да допринесем својој земљи. Тек након такве спремности, може се говорити о другим важним професионалним квалитетима као што су стручност, колегијалност, способност за тимски рад и развијање осећања узајамног поверења и поштовања.

За Министарство спољних послова је од посебне важности да ствара нове генерације дипломата и државних службеника, који ће бити образовани и обучени да на најбољи начин одговоре на изазове са којима се наша земља суочава и са којима ће се тек суочити како на регионалном, тако и на глобалном нивоу. Наше младе колеге биће део једног измењеног света у којем ће доминирати технолошке промене, убрзани проток и размена информација, лажне вести, али и нове, асиметричне безбедносне претње и изазови. Наша је дужност да континуирано радимо на модернизацији програма Дипломатске академије, како би нове генерације дипломата биле припремљене за промене које нам предстоје и како би биле успешне не само у пословима традиционалне, већ и у областима дигиталне и јавне дипломатије.

Свима вама, захваљујем на сарадњи током вашег боравка на Дипломатској академији, и надам се да ћете то време памтити по добром. Да буде заиста тако, помагаће вам знање које сте стекли и осећање самопоуздања које га прати, што ће уз познанства и међусобне пословне контакте унапредити успешност ваших професионалних напора у области међународне сарадње наше земље.

Наравно, о претходном би било бесмислено говорити да нема оних којима упућујем своју највећу захвалност – координаторима предмета и предавачима Дипломатске академије. Убеђен сам да у Србији не постоји таква концентрација предавачког квалитета, који садржи и универзитетско-професорски приступ и практична искуства домаћих и страних дипломата. Због тога што ово није тип стручног усавршавања у коме се вреднује искључиво репродукција знања, позивам вас да искористите прилику за развијање способности самосталног промишљања и правовременог реаговања у околностима спољнополитичких изазова.

Још једном, хвала свима на пажњи и желим вам много среће и успеха."

{joomplucat:2071 limit=4|columns=4}